

Brussel, 1 juni 2017
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2015/0287 (COD)

9901/17
ADD 1

JUSTCIV 137
CONSOM 246
DIGIT 157
AUDIO 84
DAPIX 224
DATAPROTECT 111
CULT 83
CODEC 968

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	Raad
nr. vorig doc.:	9641/17 + ADD 1
Nr. Comdoc.:	15251/15
Betreft:	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud (eerste lezing) - Algemene oriëntatie

Voor de delegaties gaat hierbij de tekst van de artikelen en van een aantal overwegingen van het in hoofde genoemde voorstel; het betreft een compromis van het voorzitterschap, met het oog op de vaststelling van een algemene oriëntatie door de Raad (Justitie en Binnenlandse Zaken) tijdens de zitting van 8 en 9 juni 2017.

Wijzigingen ten opzichte van de tekst van het Commissievoorstel zijn **vetgedrukt** of, waar het geschrapte tekst betreft, met (...) aangegeven. In de voetnoten wordt **vetgedrukte tekst** ook gebruikt voor het benadrukken van sleutelwoorden.

De volgende verkorte benamingen worden gebruikt in de voetnoten bij de tekst:

- **"RCR"**: Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 85/577/EEG en van Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad.
 - **"GDPR"**: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)
-

Artikel 1

Onderwerp

De doelstelling van deze richtlijn is bij te dragen tot de goede werking van de interne markt en een hoog niveau van consumentenbescherming¹ te bieden door gemeenschappelijke voorschriften vast te stellen betreffende bepaalde vereisten met betrekking tot overeenkomsten tussen leveranciers en consumenten:

- voor de levering van digitale inhoud **of een digitale dienst** (...), met name de voorschriften betreffende
- conformiteit van de digitale inhoud **of een digitale dienst** met de overeenkomst,
- de vormen van genoegdoening in geval van gebrek aan een dergelijke conformiteit **of verzuim te leveren** en de wijze waarop die vormen van genoegdoening kunnen worden toegepast, en
- de wijziging **van digitale inhoud of een digitale dienst** en de ontbinding van **langetermijnovereenkomsten**.

¹ Aanvullende elementen van de doelstellingen van de richtlijn, als aangegeven in punt 1 van de "politieke richtsnoeren" van juni 2016 (doc. 9768/16), zoals een grotere rechtszekerheid, lagere transactiekosten, waardoor het gemakkelijker wordt voor bedrijven, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen ("kmo's"), om in de hele EU te verkopen, een groter vertrouwen van de Europese consument bij aankopen over de grens, moeten worden opgenomen in de overwegingen [overwegingen (3) tot en met (7)].

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. "digitale inhoud": gegevens die in digitale vorm geproduceerd en geleverd worden, bijvoorbeeld videobestanden, audiobestanden, applicaties, digitale games en alle andere software,²
- 1 bis. "digitale dienst":
 - a) een dienst die voor de consument de totstandbrenging, verwerking of opslag van, of toegang tot, gegevens in digitale vorm mogelijk maakt (...); of
 - b) een dienst die het delen van gegevens in digitale vorm mogelijk maakt, of andere interacties met die gegevens in digitale vorm, die door de consument of door andere gebruikers van die dienst worden geüpload of gecreëerd;³

² De overwegingen moeten voorbeelden vermelden van digitale inhoud (films, muziekbestanden, games, e-boeken of andere e-publicaties, die kunnen worden gedownload of online gestreamd), en zouden als volgt kunnen luiden:

"Deze richtlijn moet oplossingen bieden voor problemen inzake verschillende categorieën digitale inhoud, digitale diensten en de levering daarvan. Om in te spelen op de snelle technologische ontwikkelingen en om ervoor te zorgen dat het concept digitale inhoud toekomstbestendig blijft, moet deze richtlijn onder andere betrekking hebben op films, muziekbestanden, games, e-boeken of andere e-publicaties en ook op digitale diensten die de totstandkoming, verwerking of opslag van gegevens mogelijk maken, inclusief software als dienst (software as a service), zoals het delen van video- en audiomateriaal en andere vormen van diensten voor het hosten van bestanden (file hosting), tekstverwerking of games die worden aangeboden in de "cloud computing"-omgeving en sociale media. Hoewel er tal van manieren zijn om digitale inhoud te leveren, zoals doorgifte op een materiële drager, het downloaden door consumenten op hun apparatuur, webstreaming of het verlenen van toegang tot capaciteit voor de opslag van digitale inhoud of tot het gebruik van sociale media, moet deze richtlijn van toepassing zijn op alle digitale inhoud en digitale diensten, ongeacht de drager die wordt gebruikt om ze door te geven of er toegang toe te bieden. Deze richtlijn mag evenwel niet van toepassing zijn op het aanbieden van toegang tot het internet."

³ In de overwegingen moeten ook voorbeelden van "digitale diensten" worden genoemd: software als dienst, zoals tekstverwerking, het editen van video- en audiobestanden, games en andere software in de "cloud computing"-omgeving, delen van bestanden en andere vormen van diensten voor het hosten van bestanden (zie de voorgestelde formulering van overwegingen in de voorgaande voetnoten).

2. "integratie": het koppelen van **digitale inhoud of een digitale dienst aan de onderdelen** van de digitale omgeving **van de consument en het verwerken daarvan** in die omgeving, **zodat de digitale inhoud of digitale dienst in overeenstemming met de in deze richtlijn vastgelegde conformiteitscriteria gebruikt kan worden (...)**;
3. "leverancier"⁴: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon, ongeacht of deze **privaat of publiek is**⁵, die, **met betrekking tot onder deze richtlijn vallende overeenkomsten**, handelt (...) in het kader van zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit;
4. "consument"⁶ iedere natuurlijke persoon die in **verband met** onder deze richtlijn vallende overeenkomsten handelt voor doeleinden die buiten zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit vallen;⁷
5. (...) ⁸

⁴ Voorgesteld wordt in de overwegingen het volgende te verduidelijken:

- **platformen** kunnen uit hoofde van deze richtlijn leveranciers zijn indien zij voor doeleinden die betrekking hebben op hun eigen bedrijf handelen als rechtstreekse contractuele partner van de consument voor de levering van digitale inhoud of een digitale dienst;
- de lidstaten blijven vrij om de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn uit te breiden tot platformen die niet voldoen aan de vereisten van een "leverancier" in de zin van deze richtlijn;
- de lidstaten blijven vrij om regelingen te treffen voor aansprakelijkheidsclaims van de consument jegens andere derden dan de leverancier van de digitale inhoud of de digitale dienst in de zin van deze richtlijn, zoals **ontwikkelaars**, die niet (tegelijktijd) de leverancier zijn.

⁵ Zie, voor wat betreft openbare entiteiten die toegang tot openbare gegevens bieden, de voorgestelde uitsluiting uit de werkingssfeer in punt g) van artikel 3, lid 5.

⁶ In de overwegingen moet worden verduidelijkt dat het de lidstaten vrij blijft staan om de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn uit te breiden tot **"gemengde overeenkomsten"**, waar een overeenkomst wordt gesloten voor doeleinden die deels binnen en deels buiten de handelsactiviteit van de persoon liggen en het handelsoogmerk zo beperkt is dat het niet overheerst binnen de globale context van de overeenkomst (formulering gebaseerd op overweging (17) van de RCR).

⁷ Voorgesteld wordt een verduidelijking toe te voegen (zoals die welke is opgenomen in de derde zin van overweging (13) van de RCR) in de overwegingen van deze richtlijn, om duidelijk te maken dat de lidstaten bevoegd blijven de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn uit te breiden tot rechtspersonen of natuurlijke personen die geen "consumenten" zijn in de zin van deze richtlijn, zoals **niet-gouvernementele organisaties, startende ondernemingen of kleine en middelgrote ondernemingen**.

⁸ Zie de voetnoot bij artikel 14.

6. "prijs": geld of een **digitale weergave van waarde, met inbegrip van een virtuele valuta**⁹, verschuldigd in ruil voor **de levering van digitale inhoud of een digitale dienst**;
- 6 bis. "**persoonsgegevens**": persoonsgegevens als gedefinieerd in artikel 4, punt 1, van Verordening (EU) 2016/679¹⁰;
7. (...) (*schrapping van de definitie van "overeenkomst"*)
8. "digitale omgeving": hardware, **software** en iedere netwerkverbinding (..) **die door de consument wordt gebruikt om toegang te krijgen tot of gebruik te maken van digitale inhoud of een digitale dienst**;
9. "**compatibiliteit**": het vermogen van de digitale inhoud of **digitale dienst** om met succes binnen een met de standaard overeenkomende hardware- of software-omgeving te functioneren;
- 9 bis. "**functionaliteit**": het vermogen van de digitale inhoud of digitale dienst om zijn functies te vervullen met betrekking tot het doel ervan;
- 9 ter. "**interoperabiliteit**": het vermogen van de digitale inhoud of digitale dienst om met succes te kunnen werken in een digitale omgeving die afwijkt van die waarvoor hij door de leverancier is verstrekt;
10. (...) ¹¹

⁹ In de overwegingen zou kunnen worden toegelicht dat deze **virtuele valuta's, voor zover zij door het nationale recht van de lidstaten worden erkend**, geen ander doel hebben dan als een wijze van betaling te dienen. Zij mogen daarom niet worden beschouwd als digitale inhoud of digitale dienst in de zin van deze richtlijn, maar als "prijs". In de overwegingen kan tevens worden verduidelijkt dat onder "digitale weergaven van waarde" ook **elektronische bonnen of e-coupons** vallen.

¹⁰ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

¹¹ In het licht van de herformulering van artikel 5 werd de definitie van "levering" overbodig geacht en is deze derhalve geschrapt.

11. "duurzame gegevensdrager"¹²: ieder hulpmiddel dat de consument of de leverancier in staat stelt om persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan op een wijze die deze informatie toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een periode die is aangepast aan het doel waarvoor de informatie is bestemd, en die een ongewijzigde weergave van de opgeslagen informatie mogelijk maakt¹³.
12. **"ingebedde digitale inhoud": digitale inhoud die aanwezig is in een goed, en in afwezigheid waarvan het goed onbruikbaar zou worden of zijn voornaamste functies niet meer zou kunnen vervullen, ongeacht of die digitale inhoud reeds geïnstalleerd was op het moment van de sluiting van de overeenkomst in verband met het goed, dan wel overeenkomstig die overeenkomst nadien werd geïnstalleerd.**¹⁴

¹² De overwegingen moeten een toelichting bieden van de strekking van overweging 23 van de richtlijn consumentenrechten:

"Duurzame gegevensdragers dienen de consument in staat stellen de informatie zo lang op te slaan als voor hem nodig is om zijn belangen in het kader van zijn verhouding met de leverancier te beschermen. Dergelijke gegevensdragers dienen in het bijzonder papier, usb-sticks, cd-rom's, dvd's, geheugenkaarten of de harde schijven van computers alsmede e-mails te omvatten."

¹³ Noot ter attentie van de vertalers: de definitie van "duurzame gegevensdrager" komt overeen met de definitie die in artikel 2, punt 10, van de RCR is gebruikt.

¹⁴ De definitie van artikel 2, punt 12, zou verder aldus kunnen worden toegelicht in de overwegingen:

"Het is noodzakelijk de regels te verduidelijken die van toepassing zijn op gevallen waarin digitale inhoud in goederen wordt ingebed. Het onderscheidend criterium daartoe dient te zijn of de digitale inhoud als een integraal deel van het goed functioneert. Digitale inhoud moet als een integraal deel van een goed worden beschouwd wanneer de afwezigheid ervan het goed onbruikbaar zou maken of het goed zou beletten zijn voornaamste functies te vervullen."

In de regels die op de goederen van toepassing zijn moet daarom worden bepaald over welke vormen van genoegdoening consumenten beschikken in geval van een gebrek aan conformiteit van de goederen met ingebedde digitale inhoud, waaronder de ingebedde software."

Wanneer de afwezigheid van de digitale inhoud het goed echter niet onbruikbaar maakt of geen gevolgen heeft voor het vervullen van de voornaamste functies ervan, mag de digitale inhoud niet als ingebed in het goed worden beschouwd in de zin van de definitie in deze richtlijn. Deze richtlijn moet daarom van toepassing zijn op dergelijke digitale inhoud. Voor zover digitale inhoud die aanwezig is in een goed niet als ingebed in het goed mag worden beschouwd in de zin van deze richtlijn, maar aan de consument wordt geleverd uit hoofde van dezelfde overeenkomst als het goed, moeten de regels van deze richtlijn betreffende bundelovereenkomsten van toepassing zijn."

Artikel 3

Toepassingsgebied

1. Deze richtlijn is van toepassing op alle overeenkomsten waarbij de leverancier digitale inhoud of **een digitale dienst** aan de consument verstrekt **of zich daartoe verbindt**. (...).

Zij is niet van toepassing (...) op de levering van digitale inhoud of een digitale dienst waarvoor de consument de leverancier niet betaalt noch zich ertoe verbindt te betalen, en hem geen persoonsgegevens verstrekt noch zich ertoe verbindt deze te verstrekken.¹⁵

Zij is evenmin van toepassing als de leverancier de persoonsgegevens uitsluitend verwerkt met het oog op de levering van de digitale inhoud of digitale dienst, of om te voldoen aan zijn wettelijke verplichtingen, en deze gegevens niet anderszins verwerkt.

¹⁵ In de overwegingen zal een toelichting van de volgende strekking worden opgenomen:

"In de digitale economie wordt digitale inhoud dikwijls verstrekt zonder dat daarvoor een prijs wordt betaald, en gebruiken leveranciers de persoonsgegevens van de consument waartoe zij toegang hebben in het kader van de levering van de digitale inhoud of digitale dienst. Deze specifieke bedrijfsmodellen zijn in verschillende vormen op een aanzienlijk deel van de markt van toepassing. Er dient voor gelijke concurrentievoorwaarden te worden gezorgd.

Deze richtlijn dient van toepassing te zijn op overeenkomsten waarbij de leverancier digitale inhoud of een digitale dienst aan de consument verstrekt of zich daartoe verbindt. De lidstaten zouden de vrijheid moeten behouden om te bepalen of de vereisten voor het bestaan van een overeenkomst naar nationaal recht zijn vervuld. De richtlijn dient niet van toepassing te zijn wanneer de consument geen prijs betaalt noch zich daartoe verbindt, en geen persoonsgegevens aan de leverancier verstrekt. De richtlijn dient niet van toepassing te zijn op situaties waarin de leverancier alleen metagegevens, het IP-adres of andere automatisch gegenereerde informatie verzamelt, zoals gegevens die worden verzameld en doorgegeven via cookies, behalve wanneer dit in het nationale recht als een overeenkomst wordt beschouwd. Deze richtlijn dient evenmin van toepassing te zijn op situaties waarin de consument, zonder een overeenkomst met de leverancier te hebben gesloten, uitsluitend om toegang tot de digitale inhoud of digitale dienst te verkrijgen aan reclame wordt blootgesteld.

De lidstaten moeten evenwel vrij blijven om de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn uit te breiden tot dergelijke situaties of dergelijke situaties, die zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van deze richtlijn, op een andere wijze te reguleren."

2. Deze richtlijn is **eveneens** van toepassing **wanneer (...)** de digitale **inhoud of digitale dienst** volgens de specificaties van de consument zijn ontwikkeld.
3. Met uitzondering van de artikelen 5 en 11 is deze richtlijn **ook**¹⁶ van toepassing op iedere **materiële drager waarin de digitale inhoud op zodanige wijze is verwerkt dat de materiële drager uitsluitend dienst doet** als drager van digitale inhoud.¹⁷
- 3 bis. **Deze richtlijn is niet van toepassing op ingebedde digitale inhoud.**
4. (...)
5. Deze richtlijn is niet van toepassing op¹⁸ overeenkomsten inzake:
 - a) **de levering van diensten** wanneer de digitale **vorm door de leverancier slechts wordt gebruikt voor het doorgeven van de producten van die diensten aan de consument;**¹⁹

¹⁶ Het woord "ook" wordt toegevoegd om te verduidelijken dat de richtlijn van toepassing is op zowel de drager als de digitale inhoud.

¹⁷ In een overweging zal worden verduidelijkt dat deze richtlijn geen belemmering mag vormen voor de toepassing van andere Uniewetgeving inzake consumentenbescherming, met name de toepassing van het door de RCR bepaalde recht op herroeping in geval van cd's, dvd's, usb-sticks of soortgelijke materiële dragers.

¹⁸ In de overwegingen zou kunnen worden verduidelijkt dat de lidstaten de mogelijkheid behouden om de gebieden die krachtens artikel 3, lid 5, zijn vrijgesteld, te reguleren; die verduidelijking zou als volgt kunnen luiden:

"De lidstaten dienen de vrijheid te behouden om de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn uit te breiden tot overeenkomsten die zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van deze richtlijn, of zulke overeenkomsten anderszins te reguleren."

¹⁹ De uitzondering van punt a) zou verder aldus kunnen worden toegelicht in de overwegingen:

"Aangezien deze richtlijn geldt voor overeenkomsten die betrekking hebben op de levering van digitale inhoud of digitale diensten aan de consument, dient zij niet van toepassing te zijn op overeenkomsten waarvan het hoofdonderwerp het verlenen van professionele diensten is, zoals diensten in verband met vertaling, architectuurdiensten of andere professionele adviesdiensten die vaak worden verricht door de leverancier in eigen persoon, ongeacht of er door de leverancier digitale middelen worden gebruikt om het resultaat van de dienst te produceren of aan de consument te leveren. Deze richtlijn dient evenmin van toepassing te zijn op openbare diensten zoals socialezekerheidsdiensten of openbare registers waarin de digitale middelen uitsluitend worden gebruikt om de dienst aan de consument door te geven of mee te delen. Deze richtlijn mag evenmin van toepassing zijn op authentieke akten en andere notariële akten, ongeacht of zij met digitale middelen worden opgesteld, geregistreerd, gereproduceerd of doorgegeven."

- b) elektronische-communicatiediensten zoals gedefinieerd in Richtlijn 2002/21/EG;^{20,21}
- c) gezondheidszorg zoals gedefinieerd in artikel 3, punt a), van Richtlijn 2011/24/EU;²²
- d) kansspeldiensten, dat wil zeggen diensten die gepaard gaan met het aangaan van een weddenschap waarbij een **geldbedrag** wordt ingezet in kansspelen, daaronder begrepen die welke enige bekwaamheid vereisen zoals loterijen, casinospelen, poker en weddenschapstransacties en die worden aangeboden langs elektronische weg **of middels enige andere communicatietechnologie** en op individueel verzoek van een afnemer van diensten;

²⁰ De uitzondering in punt b) vloeit voort uit de beleidskeuze om traditionele telecommunicatiediensten (nummergebaseerde interpersoonlijke communicatiediensten) van het toepassingsgebied van deze richtlijn uit te sluiten, maar om consumenten in staat te stellen de door deze richtlijn geboden vormen van genoegdoening in geval van verzuim te leveren of gebrek aan conformiteit te benutten voor de zogeheten "over-the-top"-communicatiediensten (OTT's). Dit komt tot uiting in de verwijzing naar Richtlijn 2002/21/EG, die alleen betrekking heeft op traditionele telecombedrijven, maar niet op nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten zoals OTT's.

²¹ De uitzondering van punt b) zou verder aldus kunnen worden toegelicht in de overwegingen:

"De markt van onlinediensten, geleverd door "over-the-top"-communicatie- en berichtendiensten (OTT's), dat wil zeggen interpersoonlijke communicatiediensten ("interpersonal communication services" - ICS) die niet nummerafhankelijk zijn en die niet verlopen via traditionele communicatienetwerken maar communicatie mogelijk maken tussen IP-adressen op het internet, maakt een snelle ontwikkeling door. In de afgelopen jaren heeft de opkomst van nieuwe apps en digitale diensten (OTT's) die ICS over het internet aanbieden, ertoe geleid dat meer consumenten deze diensten als communicatiemiddel gebruiken. Om deze redenen is het noodzakelijk te zorgen voor een effectieve consumentenbescherming met betrekking tot deze opkomende diensten. De door deze richtlijn geboden vormen van genoegdoening in geval van verzuim te leveren en gebrek aan conformiteit moeten derhalve op OTT's van toepassing zijn."

²² De uitzondering van punt c) zou verder aldus kunnen worden toegelicht in de overwegingen:

"De bepalingen van deze richtlijn dienen niet te gelden voor gezondheidszorg, die derhalve buiten het toepassingsgebied van de richtlijn zou moeten vallen. In Richtlijn 2011/24/EU wordt gezondheidszorg gedefinieerd als "gezondheidsdiensten die door gezondheidswerkers aan patiënten worden verstrekt om de gezondheidstoestand van deze laatsten te beoordelen, te behouden of te herstellen, waaronder begrepen het voorschrijven en het verstrekken van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen". De uitsluiting van "gezondheidszorg" van het toepassingsgebied van deze richtlijn zou daarom ook moeten gelden voor alle digitale inhoud die een medisch hulpmiddel is, als omschreven in de Richtlijnen 93/42/EEG, 90/385/EEG of 98/79/EG, wanneer dat medisch hulpmiddel is voorgeschreven of verstrekt door een gezondheidswerker als gedefinieerd in Richtlijn 2011/24/EU. De vormen van genoegdoening van deze richtlijn dienen echter van toepassing te zijn op alle medische hulpmiddelen, zoals HealthApps, die de consument op de vrije markt kan krijgen zonder dat de middelen door een gezondheidswerker worden voorgeschreven of verstrekt."

- e) financiële diensten **in de zin van artikel 2, punt b), van Richtlijn 2002/65/EG;**²³
- f) **de levering van digitale inhoud waarbij de digitale inhoud, op andere wijze dan via het doorgeven van signalen, aan het grote publiek beschikbaar wordt gesteld als onderdeel van een optreden of evenement, zoals digitale filmvertoningen;**²⁴
- g) **digitale inhoud die door overheidsinstanties van de lidstaten wordt verstrekt overeenkomstig Richtlijn 2003/98/EG**²⁵.

6. **Wanneer één overeenkomst tussen dezelfde leverancier en dezelfde consument in een bundel elementen omvat van levering van digitale inhoud of een digitale dienst en elementen van de levering van andere diensten of goederen, is deze richtlijn, onverminderd lid 3 bis, alleen van toepassing op de elementen van de overeenkomst die betrekking hebben op de digitale inhoud of digitale dienst. Artikel 16 is niet van toepassing wanneer de bundel elementen van elektronische communicatiediensten bevat die onder Richtlijn 2002/21/EG vallen.**

²³ De uitzondering van punt e) zou verder aldus kunnen worden toegelicht in de overwegingen:

"De bestaande Uniewetgeving betreffende financiële diensten omvat talrijke regels inzake consumentenbescherming. Financiële diensten zoals gedefinieerd door de wetgeving in die sector, met name door Richtlijn 2002/65/EG, hebben ook betrekking op digitale inhoud of digitale diensten die betrekking hebben op of toegang verlenen tot financiële diensten en derhalve onder de bescherming van de Uniewetgeving inzake financiële diensten vallen. Overeenkomsten inzake digitale inhoud of diensten die een financiële dienst vormen moeten derhalve worden uitgesloten van het toepassingsgebied van deze richtlijn."

²⁴ De uitzondering van punt f) zou verder aldus kunnen worden toegelicht in de overwegingen:

"Deze richtlijn dient niet te gelden voor digitale inhoud die op een andere manier dan door het doorgeven van signalen aan een breed publiek wordt verstrekt, zoals digitale televisiediensten, maar als onderdeel van een artistiek of ander evenement, zoals een filmvertoning of een audiovisuele theatervoorstelling."

²⁵ Richtlijn 2003/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake het hergebruik van overheidsinformatie (als gewijzigd bij Richtlijn 2013/37/EU).

De gevolgen die de beëindiging van het element digitale inhoud of digitale dienst van een bundelovereenkomst in overeenstemming met deze richtlijn kan hebben op de andere elementen van de bundelovereenkomst, vallen onder het nationale recht.²⁶

7. Indien een bepaling van deze richtlijn strijdig is met een bepaling van een andere handeling van de Unie die op een specifieke sector of een specifiek onderwerp van toepassing is, heeft de bepaling van die andere handeling van de Unie voorrang boven deze richtlijn.

²⁶ Verdere als volgt luidende toelichtingen zouden in een overweging kunnen worden opgenomen:

"Digitale inhoud of digitale diensten worden veelal gecombineerd met de levering van goederen of andere diensten en aan de consument aangeboden binnen één overeenkomst in een bundel van verschillende elementen, zoals de levering van digitale televisie en de aankoop van elektronische apparatuur of de verstrekking van internettoegangsdiensten. In dergelijke gevallen moet de overeenkomst tussen de consument en de leverancier elementen bevatten van een overeenkomst voor de levering van digitale inhoud of digitale diensten, maar ook elementen van andere soorten overeenkomsten, zoals overeenkomsten voor de verkoop van goederen of diensten. Deze richtlijn dient alleen van toepassing te zijn op de elementen van de totale overeenkomst die bestaan in de levering van digitale inhoud of digitale diensten. De overige elementen van de overeenkomst dienen te vallen onder de regels die van toepassing zijn op overeenkomsten krachtens het nationale recht of, in voorkomend geval, de regels van een andere handeling van de Unie die op een specifieke sector of een specifiek onderwerp van toepassing is. Evenzo vallen effecten die de beëindiging van het deel van de overeenkomst betreffende de levering van digitale inhoud of diensten kan hebben op de onderdelen van de overeenkomst die betrekking hebben op andere elementen van de overeenkomst, onder nationale wetgeving."

8. **Het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens²⁷ is van toepassing op persoonsgegevens die in verband met in lid 1 bedoelde overeenkomsten worden verwerkt.²⁸**

²⁷ In de overwegingen komt te staan dat het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens een alomvattend stelsel van rechtsregels is, ruimer dan Verordening (EU) 2016/679 (GDPR). Het omvat diverse handelingen van afgeleid recht (Verordening (EU) 2016/679 (GDPR), Richtlijn 2002/58/EG (e-privacy)), maar ook, en in de eerste plaats, bepalingen van primair recht (artikelen 8 en 52 van het Handvest van de grondrechten en artikel 16 van het VWEU).

²⁸ Nadere uitleg zal worden gegeven in de overwegingen, die als volgt zouden kunnen luiden:

"Het Unierecht voorziet in een alomvattend kader voor de bescherming van persoonsgegevens. Dat kader geldt voor persoonsgegevens die worden verwerkt in verband met de overeenkomsten die onder deze richtlijn vallen. Deze richtlijn doet met name geen afbreuk aan de bepalingen van Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG. In geval van strijdigheid tussen de bepalingen van deze richtlijn en het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens prevaleert het Unierecht.

Bijgevolg worden persoonsgegevens slechts doorgegeven, verzameld en verwerkt in overeenstemming met de bepalingen van Verordening (EU) 2016/679 (algemene verordening gegevensbescherming) en de Richtlijn inzake e-privacy (Richtlijn 2002/58/EG) (de verwijzing moet worden geactualiseerd in het licht van lopende wijzigingen van deze wetgeving).

Deze richtlijn voorziet niet in de regulering van de voorwaarden voor de rechtmatige verwerking van persoonsgegevens, omdat dit vraagstuk wordt gereguleerd door Verordening (EU) 2016/679, met name artikel 6, lid 1, daarvan. Derhalve is een verwerking van persoonsgegevens in verband met een overeenkomst die binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn valt, alleen rechtmatig indien zij strookt met artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679 betreffende de juridische grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens.

Wanneer de verwerking van persoonsgegevens gebaseerd is op toestemming (punt a) van artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) nr. 2016/679), gelden de specifieke bepalingen van Verordening (EU) nr. 2016/679, met inbegrip van de voorwaarden of de toestemming vrijelijk is gegeven. Deze richtlijn dient de geldigheid van de gegeven toestemming, noch de gevolgen van de intrekking daarvan te reguleren.

De algemene verordening gegevensbescherming bevat ook uitgebreide rechten inzake het wissen van gegevens ("het recht op vergetelheid"), gegevensoverdraagbaarheid en de teruggave van gegevens. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan deze rechten. Deze rechten gelden voor alle gegevens die door de consument aan de leverancier zijn verstrekt of die de leverancier heeft verzameld in verband met overeenkomsten die binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn vallen en wanneer de consument de overeenkomst heeft ontbonden in overeenstemming met deze richtlijn."

^{29,30} Deze richtlijn doet met name geen afbreuk aan de bepalingen van Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG. In geval van strijdigheid tussen de bepalingen van deze richtlijn en het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens, prevaleert het Unierecht.

8 bis. Deze richtlijn laat nationale en Uniewetgeving betreffende het auteursrecht en de naburige rechten onverlet.

9. (...) Deze richtlijn laat **de mogelijkheid voor lidstaten om** te voorzien in regels betreffende algemene **aspecten** van het overeenkomstenrecht³¹, zoals regels inzake de totstandkoming, de geldigheid, de nietigheid of de gevolgen van overeenkomsten, met inbegrip van de gevolgen van de ontbinding van een overeenkomst, **voor zover zij niet bij deze richtlijn worden geregeld**³², **of het recht op schadevergoeding, onverlet.**

²⁹ Voorgesteld wordt ook in de overwegingen te verduidelijken dat het recht van de consument tot intrekking van de toestemming in termen van de GDPR onaantast en volledig van toepassing blijft. Een dergelijke overweging zou als volgt kunnen luiden:

"Krachtens het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens, heeft de consument het recht op gegevenswissing ("het recht op vergetelheid"). Dit omvat het recht van de consument om zijn toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens in te trekken, en dat recht geldt ook volledig in verband met de in deze richtlijn bedoelde overeenkomsten. Het recht van de consument om de overeenkomst te ontbinden overeenkomstig deze richtlijn doet geen afbreuk aan het recht van de consument om in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 2016/679 de toestemming die is gegeven voor de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens in te trekken."

³⁰ Bovendien zou in de overwegingen kunnen worden verduidelijkt dat deze richtlijn niet de effecten reguleert die de intrekking van de toestemming uit hoofde van de GDPR zou hebben op de overeenkomst, en dat deze kwestie onder de bevoegdheid van de lidstaten valt:

"Deze richtlijn dient niet de gevolgen voor de onder deze richtlijn vallende overeenkomsten te reguleren in het geval dat de consument de toestemming voor de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens intrekt. Dit blijft een zaak van het nationale recht van de lidstaten."

³¹ In een overweging zal worden verduidelijkt dat deze richtlijn niet de **juridische aard** bepaalt **van de overeenkomsten** voor de levering van digitale inhoud of digitale diensten en dat de vraag of die overeenkomsten bijvoorbeeld een overeenkomst voor verkoop, dienstverlening, huur of sui generis vormen, wordt overgelaten aan het nationale recht van de lidstaten.

³² In de overwegingen zal worden toegelicht dat het aan de nationale wetgeving wordt overgelaten om de gevolgen te reguleren van **verzuim te leveren of gebrek aan conformiteit** van de digitale inhoud of digitale dienst met de overeenkomst ten gevolge van een belemmering **waarop de leverancier geen vat heeft**, en waarbij van de leverancier niet kon worden verwacht dat hij de belemmering of de gevolgen ervan zou hebben kunnen voorkomen of ondervangen, zoals overmacht.

Artikel 4

Mate van harmonisatie

De lidstaten mogen geen bepalingen handhaven of invoeren die afwijken van de bepalingen in deze richtlijn, met inbegrip van meer of minder strikte bepalingen die een ander niveau van consumentenbescherming moeten waarborgen.

Levering van de digitale inhoud of digitale dienst

1. (...) De leverancier levert de digitale inhoud **of digitale dienst** aan de consument. Tenzij de partijen anders zijn overeengekomen, levert de leverancier de digitale inhoud **of digitale dienst onverwijld** na de sluiting van de overeenkomst.
2. De leverancier heeft aan zijn verplichting tot levering voldaan³³ (...) wanneer
 - a) de digitale inhoud **of een middel dat geschikt is om die toegankelijk te maken of te downloaden, is ontvangen door de consument of door de fysieke of virtuele faciliteit**³⁴ die de consument daartoe heeft gekozen;
 - b) de digitale dienst toegankelijk wordt gemaakt voor de consument of in de **fysieke of virtuele faciliteit** die de consument daartoe heeft gekozen.

³³ In de overwegingen moet worden verduidelijkt dat indien de redenen voor het verzuim te leveren door de leverancier bij de consument berusten, de leverancier niet aansprakelijk mag zijn uit hoofde van deze richtlijn, bijvoorbeeld wanneer de niet-levering te wijten is aan de internetverbinding van de consument.

³⁴ In de overwegingen zal een verduidelijking worden toegevoegd, die als volgt zou kunnen luiden:

"Er zijn verschillende manieren waarop digitale inhoud consumenten kan bereiken. Het is raadzaam om eenvoudige en duidelijke regels vast te stellen inzake de wijze van en de termijn voor de uitvoering van de voornaamste contractuele verplichting van de leverancier, te weten de levering van digitale inhoud aan de consument. Aangezien de leverancier in beginsel niet verantwoordelijk is voor een handeling of verzuim van een andere entiteit die een fysieke of virtuele faciliteit exploiteert, bijvoorbeeld een elektronisch platform of een opslagfaciliteit in de cloud, dat/die de consument voor het ontvangen of opslaan van de digitale inhoud heeft gekozen, moet het volstaan dat de leverancier de digitale inhoud aan deze faciliteit levert. De fysieke of virtuele faciliteit kan evenwel niet worden beschouwd als een door de consument gekozen faciliteit indien deze faciliteit door de leverancier wordt beheerd of contractueel met de leverancier is verbonden, en ook niet wanneer de consument deze fysieke of virtuele faciliteit heeft gekozen voor het ontvangen van de digitale inhoud of digitale dienst, maar die keuze de enige was die door de leverancier werd geboden om de digitale inhoud of digitale dienst te ontvangen of er toegang toe te krijgen. In die gevallen gelden voor het verzuimen om digitale inhoud te leveren of een digitale dienst toegankelijk te maken vanuit die faciliteit, in overeenstemming met de richtlijn, dezelfde vormen van genoegdoening als wanneer de leverancier had verzuimd de digitale inhoud of dienst aan de consument te leveren. Met betrekking tot het tijdstip van levering moet de digitale inhoud, in overeenstemming met de marktpraktijken en technische mogelijkheden, en met als doel een zekere mate van flexibiliteit te bieden, onverwijld worden verstrekt, tenzij de partijen besluiten anders overeen te komen in verband met andere leveringsmodellen."

Subjectieve conformiteitsvereisten voor de digitale inhoud of digitale dienst

1. **De leverancier levert aan de consument digitale inhoud of een digitale dienst die in conformiteit met de overeenkomst is.**³⁵ Om in conformiteit met de overeenkomst te zijn, moet de digitale inhoud of digitale dienst in het bijzonder, indien van toepassing:
 - a) wat betreft de **beschrijving**, hoeveelheid, kwaliteit, (...) functionaliteit, **compatibiliteit**, interoperabiliteit en andere (...) kenmerken,³⁶ (...) voldoen aan de voorschriften van de overeenkomst³⁷;
 - b) geschikt zijn voor elk bijzonder door de consument gewenst gebruik dat deze aan de leverancier bij het sluiten van de overeenkomst heeft medegedeeld en dat de leverancier heeft aanvaard;

³⁵ Deze aanvullende zin neemt de filosofie over van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 1999/44/EG, door uitdrukkelijk de verplichting van de leverancier te vermelden.

³⁶ Nadere **invulling van de conformiteitscriteria en voorbeelden** van de kenmerken van de digitale inhoud of dienst zal worden opgenomen in een overweging die als volgt zou kunnen luiden:

*"De digitale inhoud of dienst moet voldoen aan de vereisten die de leverancier en de consument in de overeenkomst zijn overeengekomen. In het bijzonder moeten inhoud en dienst voldoen aan de in de overeenkomst vastgelegde beschrijving, hoeveelheid, bijvoorbeeld het aantal toegankelijke muziekbestanden, kwaliteit, bijvoorbeeld de beeldresolutie, duur, bijvoorbeeld de lengte van een film, taal, en versie. Zij moeten ook beschikken over de volgens de overeenkomst vereiste veiligheid, functionaliteit, **compatibiliteit**, interoperabiliteit en andere kenmerken, zoals **prestaties**, toegankelijkheid en continuïteit, **bijvoorbeeld of de inhoud of de dienstverlening wordt onderbroken of niet.**"*

³⁷ Voorts zou als volgt in de overwegingen kunnen worden verduidelijkt dat de vereisten van de overeenkomst de **precontractuele informatie** moeten omvatten die, overeenkomstig Richtlijn 2011/83/EU, een integrerend onderdeel van de overeenkomst is:

"De vereisten van de overeenkomst moeten ook de vereisten omvatten die voortvloeien uit de precontractuele informatie die overeenkomstig Richtlijn 2011/83/EU een integrerend onderdeel van de overeenkomst vormt."

- c) worden geleverd samen met eventuele **accessoires**, een handleiding en de mogelijkheid van een beroep op de klantendienst, als bepaald bij de overeenkomst; en
- d) worden bijgewerkt als bepaald bij de overeenkomst³⁸.

2. (...) ³⁹

3. (...) ⁴⁰

4. (...) ⁴¹.

5. (...) ⁴².

³⁸ In de overwegingen zou een als volgt luidende toelichting kunnen worden opgenomen:

*"Aangezien digitale inhoud en diensten voortdurend in ontwikkeling zijn, mogen de leveranciers met de consumenten afspreken dat zij updates en kenmerken zullen leveren zodra die beschikbaar zijn. Bijgevolg zou de conformiteit van de digitale inhoud of digitale dienst ook moeten worden beoordeeld met betrekking tot de vraag of de digitale inhoud of dienst is geüpdatet op de wijze die in de overeenkomst is bepaald. Als de **updates** waarin in de overeenkomst is voorzien uitblijven, zou dat moeten worden beschouwd als een gebrek aan conformiteit van de digitale inhoud of dienst met de overeenkomst. Bovendien zouden gebrekkige of onvolledige updates ook moeten worden beschouwd als een gebrek aan conformiteit van de digitale inhoud of dienst met de overeenkomst, aangezien dit zou betekenen dat zij niet op de in de overeenkomst vastgestelde wijze worden uitgevoerd."*

³⁹ De objectieve conformiteitscriteria zijn overgebracht naar een afzonderlijk artikel (nieuw artikel 6 bis).

⁴⁰ Lid 3 is verplaatst naar artikel 6 bis, lid 3 bis.

⁴¹ Lid 4 is verplaatst naar artikel 6 bis, lid 3.

⁴² Lid 5 is verplaatst naar artikel 6 bis, lid 4.

Artikel 6 bis

Objectieve conformiteitsvereisten voor de digitale inhoud of digitale dienst

1. (...) Naast de in de overeenkomst vastgestelde conformiteitsvereisten dienen de digitale inhoud en digitale dienst ook aan de volgende voorwaarden te voldoen:
 - a) zij zijn geschikt voor de doeleinden waarvoor digitale inhoud of een digitale dienst van hetzelfde type gewoonlijk zouden worden gebruikt, met inachtneming, waar van toepassing, van bestaande (...) nationale en Uniewetgeving, technische normen, of, bij ontstentenis van die technische normen, toepasselijke sectorspecifieke gedragscodes (...);
 - b) zij voldoen aan de vereisten wat betreft hoeveelheid, kwaliteit, functionaliteit, compatibiliteit en andere kenmerken zoals prestaties, toegankelijkheid, continuïteit of beveiliging - met inbegrip van beveiligingsupdates⁴³ die bij digitale inhoud of een digitale dienst van hetzelfde type gebruikelijk zijn en die de consument redelijkerwijs mag verwachten⁴⁴ - rekening houdend met door de leverancier of een andere persoon in een eerdere schakel van de keten van transacties publiekelijk gedane mededelingen, tenzij de leverancier aantoont dat

⁴³ Een nieuwe overweging zal meer duidelijkheid bieden over veiligheidsupdates:

"Bij de objectieve beoordeling van conformiteit moet ook worden gezien of de leverancier de constante veilige werking van de digitale inhoud of digitale dienst garandeert door uitgifte van de nodige beveiligingsupdates die voor een digitale inhoud of digitale dienst van hetzelfde type gebruikelijk zijn, om nieuwe veiligheidsrisico's en kwetsbare punten aan te pakken zolang dit noodzakelijk is, met inachtneming van de aard en de voorwaarden van de overeenkomst. Zo kan bovenstaande verplichting voor digitale inhoud of digitale diensten die aan consumenten worden geleverd door middel van continue leveringen gedurende een bepaalde periode, blijven gelden gedurende de periode waarin de digitale inhoud of digitale dienst beschikbaar of toegankelijk is voor de consument."

⁴⁴ In de overwegingen zal worden toegelicht dat de redelijkheidsnorm waarnaar in deze richtlijn wordt verwezen, namelijk datgene wat redelijkerwijs van of door een persoon kan worden verwacht, op objectieve wijze moet worden vastgesteld, rekening houdend met de aard en het doel van de digitale inhoud of digitale dienst, de omstandigheden van het geval, en de gewoonten en handelswijzen van de betrokken partijen. **Met name moet de redelijke termijn om de digitale inhoud conform te maken, objectief worden vastgesteld, rekening houdend met de aard van het gebrek aan conformiteit."**

- i) de mededeling in kwestie hem niet bekend was en hem redelijkerwijs niet bekend kon zijn;
 - ii) de mededeling op het tijdstip van sluiting van de overeenkomst was rechtgezet;
of
 - iii) **de beslissing tot aankoop van de digitale inhoud of digitale dienst** niet door de mededeling beïnvloed kon zijn; **en**
- c) **zij worden verstrekt samen met de andere toebehoren en instructies die de koper redelijkerwijs mag verwachten;**
 - d) **zij stemmen overeen met de proefversie of de preview van de digitale inhoud of digitale dienst die door de leverancier ter beschikking werd gesteld vooraleer de overeenkomst werd gesloten (...);**
 - e) **zij zijn zodanig geüpdatet dat de digitale inhoud en de digitale dienst kunnen werken.**

2. Er is geen sprake van een gebrek aan conformiteit in de zin van lid 1 wanneer de consument op het tijdstip van sluiting van de overeenkomst er uitdrukkelijk over geïnformeerd werd dat een specifiek kenmerk van de digitale inhoud of digitale dienst afweek van de in lid 1 bepaalde conformiteitsvereisten, en de consument deze afwijking bij de sluiting van de overeenkomst uitdrukkelijk⁴⁵ en afzonderlijk heeft aanvaard.

3.⁴⁶ Tenzij **de partijen anders overeenkomen**, is digitale inhoud **of een digitale dienst** die wordt geleverd in conformiteit met de meest recente versie van de digitale inhoud **of digitale dienst** die ten tijde van de sluiting van de overeenkomst beschikbaar was.

⁴⁵ In een overweging zal deze bepaling verder worden verduidelijkt als volgt:

"Een afwijking van de objectieve conformiteitsvereisten is alleen mogelijk indien de consument hierover uitdrukkelijk is geïnformeerd, en er derhalve mee bekend wast of er redelijkerwijs niet onbekend mee kon zijn, en hij deze afzonderlijk van andere mededelingen of overeenkomsten door middel van een actieve en ondubbelzinnige handeling aanvaardt. Aan beide voorwaarden zou bijvoorbeeld kunnen worden voldaan door een vakje aan te vinken of een knop of een soortgelijke functie te activeren."

⁴⁶ Artikel 6, lid 4, van het Commissievoorstel.

3 bis.⁴⁷ Wanneer in de overeenkomst is bepaald dat de digitale inhoud of **digitale dienst** gedurende een bepaalde termijn wordt geleverd, is de digitale inhoud of **digitale dienst** gedurende die gehele termijn conform (...).

4.⁴⁸ **Om conform (...) te zijn**, dient de digitale inhoud of **digitale dienst** eveneens te voldoen aan de vereisten van artikel 7.

Artikel 7

Integratie van de digitale inhoud of digitale dienst

Wanneer de digitale inhoud of **digitale dienst** verkeerd is geïntegreerd in de digitale omgeving van de consument, wordt ieder door de verkeerde integratie veroorzaakt gebrek aan conformiteit beschouwd als een gebrek aan conformiteit **met de overeenkomst** indien:

- a) de digitale inhoud of **digitale dienst** is geïntegreerd door de leverancier of onder diens verantwoordelijkheid, of
- b) de digitale inhoud of **digitale dienst** bestemd was om door de consument te worden geïntegreerd en de verkeerde integratie te wijten was aan tekortkomingen⁴⁹ in de integratiehandleiding, voor zover deze handleiding werd **verstrekkt door de leverancier**.

⁴⁷ Artikel 6, lid 3, van het Commissievoorstel.

⁴⁸ Artikel 6, lid 5, van het Commissievoorstel.

⁴⁹ De overwegingen dienen te verduidelijken dat onvolledige of onduidelijke installatie-instructies die de gemiddelde consument misleidend zou vinden, als "tekortkomingen" moeten worden beschouwd.

1. (...) **De digitale inhoud of digitale dienst houdt geen schending in van rechten van derden, met name intellectuele-eigendomsrechten, die het gebruik van de digitale inhoud of digitale dienst in overeenstemming met de artikelen 6 en 6 bis belemmert.**
2. **Wanneer zich een dergelijke schending voordoet, zorgt de betrokken lidstaat ervoor dat de consument over de in artikel 12 bedoelde vormen van genoegdoening in geval van gebrek aan conformiteit beschikt, tenzij het nationale recht voorziet in de nietigheid of de ontbinding van de overeenkomst voor de levering van de digitale inhoud of digitale dienst ten gevolge van die schending.**

⁵⁰ Dit artikel zal nader worden toegelicht in een overweging als volgt:

"De digitale inhoud of digitale dienst moet rechten van derden eerbiedigen, met name op intellectuele eigendom gebaseerde rechten, zodat het gebruik van de digitale inhoud of digitale dienst volgens de bepalingen van de overeenkomst niet wordt belemmerd. De schending van rechten van derden kan effectief beletten dat de consument gebruik kan maken van de digitale inhoud of van bepaalde aspecten daarvan, bijvoorbeeld wanneer de derde de leverancier er rechtmatig toe verplicht om de inbreuk op die rechten te beëindigen en de betrokken digitale inhoud niet langer te leveren. Juridische gebreken zijn bijzonder belangrijk in geval van digitale inhoud, welke, naar zijn aard, aan intellectuele-eigendomsrechten onderworpen is. In geval van schending van rechten van derden mag deze richtlijn geen afbreuk doen aan de nationale wetgeving van de lidstaten die voorziet in de nietigheid of ontbinding van de overeenkomst, bijvoorbeeld wegens een inbreuk op wettelijke waarborgen tegen uitzetting."

Artikel 9⁵¹

Aansprakelijkheid van de leverancier

De leverancier is (...) aansprakelijk voor:

- a) elk verzuim de digitale inhoud **of digitale dienst te leveren overeenkomstig artikel 5;**
- b) elk gebrek aan conformiteit **van de digitale inhoud of digitale dienst**
 - i) dat zich voordoet bij **de levering, indien de overeenkomst voorziet in een eenmalige levering of in een reeks afzonderlijke leveringen;**⁵² of
 - ii) dat zich voordoet tijdens de duur **van de overeenkomst** indien de overeenkomst voorziet in een **continue levering** gedurende een periode (...).

Artikel 9 bis

Termijnen

1. **In de in artikel 9, punt b), i), bedoelde gevallen en indien de leverancier krachtens de nationale wetgeving alleen aansprakelijk is voor een gebrek aan conformiteit dat gedurende een periode volgend op de levering optreedt, mag die periode niet korter zijn dan twee jaar vanaf het tijdstip van levering.**

⁵¹ De volgorde van de artikelen 9 en 10 is omgedraaid omdat het logischer lijkt de bewijslastregel te formuleren na de regel betreffende de aansprakelijkheid van de leverancier.

⁵² In de overwegingen kan een nadere toelichting van de volgende strekking worden opgenomen, met als uitgangspunt de formulering van overweging 34 van het Commissievoorstel:

"De leverancier dient jegens de consument aansprakelijk te zijn in geval van gebrek aan conformiteit (...) en voor elk verzuim de digitale inhoud of digitale dienst te leveren. Aangezien digitale inhoud of digitale diensten aan consumenten kunnen worden geleverd in een eenmalige levering, of in meerdere afzonderlijke of continue leveringen gedurende een periode, is het gerechtvaardigd dat het moment waarop de conformiteit van de digitale inhoud of digitale dienst wordt bepaald, vastgesteld wordt afhankelijk van die verschillende leveringsmomenten.

Digitale inhoud kan aan de consument worden geleverd door middel van een eenmalige levering wanneer bijvoorbeeld consumenten een e-boek downloaden en dat op hun persoonlijk apparaat opslaan. Evenzo kan een levering uit een reeks van dergelijke afzonderlijke leveringen bestaan, wanneer bijvoorbeeld de consument een link ontvangt om elke week een nieuw e-boek te downloaden.

2. **In de in artikel 9, punt b), ii), bedoelde gevallen wordt de leverancier uit hoofde van artikel 12 aansprakelijk gesteld voor een gebrek aan conformiteit indien dat optreedt tijdens de looptijd van de overeenkomst.**
3. **Indien voor de uitoefening van de in artikel 12 vermelde rechten krachtens de nationale wetgeving een verjaringstermijn geldt, kan die termijn niet verstrijken binnen een periode van twee jaar vanaf:**
 - i) **voor de in artikel 9, punt b), i), bedoelde gevallen, het tijdstip van levering;**
 - ii) **voor de in artikel 9, punt b), ii), bedoelde gevallen, het tijdstip waarop de overeenkomst afloopt of het tijdstip waarop de consument zich van het gebrek aan conformiteit bewust wordt of geacht wordt dat te zijn, indien dat eerder is.**⁵³

*

Vervolg van voetnoot 52 van de vorige bladzijde:

Het onderscheidend element van deze categorie digitale inhoud ligt in het feit dat consumenten daarna voor onbepaalde tijd toegang hebben tot en gebruik kunnen maken van de digitale inhoud. In die gevallen dient de conformiteit van de digitale inhoud bij de levering te worden beoordeeld en mag de leverancier alleen aansprakelijk worden gesteld voor een gebrek aan conformiteit dat bestaat op het tijdstip waarop de eenmalige levering of elke afzonderlijke levering plaatsvindt.

Het is ook mogelijk digitale inhoud of digitale diensten aan consumenten te leveren door middel van continue leveringen gedurende een bepaalde periode. De continue levering kan gevallen omvatten waarin de leverancier een dienst aan consumenten ter beschikking stelt voor een vaste of onbepaalde tijd, bijvoorbeeld via een overeenkomst voor opslag in de cloud gedurende twee jaar of een lidmaatschap van een platform voor sociale media voor onbepaalde tijd. Het onderscheidende element van deze categorie is het feit dat de digitale inhoud of dienst alleen tijdens de vastgestelde duur van de overeenkomst of zolang de overeenkomst voor onbepaalde tijd van kracht is, beschikbaar of toegankelijk is voor de consumenten. Het is derhalve gerechtvaardigd dat de leverancier in dergelijke gevallen alleen tijdens die periode voor een gebrek aan conformiteit aansprakelijk kan worden gesteld. Het continue karakter van een levering betekent niet noodzakelijk dat de levering gedurende een lange termijn dient plaats te vinden. Onlinestreaming van een videoclip zou moeten worden beschouwd als een continue levering gedurende een periode, ongeacht de eigenlijke duur van het audiovisueel bestand. Ook gevallen waarin specifieke elementen van digitale inhoud of digitale diensten periodiek of op meerdere momenten gedurende een periode ter beschikking worden gesteld, moeten worden beschouwd als een continue levering gedurende een periode, bijvoorbeeld wanneer in de overeenkomst is bepaald dat een antivirusprogramma automatisch de eerste dag van elke maand gedurende de looptijd van de overeenkomst van één jaar zal worden geüpdatet, of dat de leverancier updates verstrekt zodra nieuwe functies voor een digitale game beschikbaar komen en de digitale inhoud of dienst voor consumenten alleen beschikbaar en toegankelijk is gedurende de vaste looptijd van de overeenkomst of zolang de overeenkomst voor onbepaalde tijd van kracht is."

⁵³

Ter verduidelijking wordt de volgende overweging ingevoegd:

"De lidstaten moeten de vrijheid behouden nationale verjaringstermijnen te bepalen. Dergelijke verjaringstermijnen mogen consumenten er echter niet van weerhouden om gedurende de gehele

Artikel 10

Bewijslast

1. De bewijslast met betrekking tot **de vraag of de digitale inhoud of digitale dienst in overeenstemming met artikel 5 werd geleverd**, rust op de leverancier.
- 1 bis. **Voor de in artikel 9, punt b), i), bedoelde gevallen rust de bewijslast met betrekking tot de vraag of de geleverde digitale inhoud of digitale dienst op het tijdstip van levering conform was, op de leverancier voor zover het een gebrek aan conformiteit betreft dat optreedt binnen één jaar vanaf het tijdstip van levering van de digitale inhoud of digitale dienst.**
- 1 ter. **Voor de in artikel 9, punt b), ii), bedoelde gevallen rust de bewijslast met betrekking tot de vraag of de digitale inhoud of digitale dienst tijdens de duur van de overeenkomst conform was, op de leverancier, voor zover het een gebrek aan conformiteit betreft dat optreedt binnen de looptijd van de overeenkomst.**
2. **Leden 1 bis en 1 ter** zijn niet van toepassing wanneer de leverancier **aantoont** dat de digitale omgeving van de consument niet compatibel is met (...) de technische vereisten van de digitale inhoud **of digitale dienst** en de leverancier de consument vóór de sluiting van de overeenkomst **op duidelijke en begrijpelijke wijze** van die vereisten op de hoogte heeft gesteld.
3. De consument werkt met de leverancier samen voor zover dit **redelijkerwijs** mogelijk en nodig is om **na te gaan of de oorzaak van het gebrek aan conformiteit van de digitale inhoud of digitale dienst op het tijdstip zoals bepaald in artikel 9, punt b), i) of ii), naargelang van het geval, toe te schrijven is** aan de digitale omgeving van de consument. De verplichting tot medewerking wordt beperkt tot de technisch beschikbare middelen die voor de consument het minst ingrijpend zijn. Indien de consument verzuimt samen te werken, rust de bewijslast met betrekking tot de vraag of **het gebrek aan conformiteit** bestond op het tijdstip zoals bepaald in **artikel 9, punt b), i) of ii), naargelang van het geval**, bij de consument.

periode waarin de leverancier aansprakelijk is voor een gebrek aan conformiteit, hun rechten uit te oefenen. Hoewel deze richtlijn derhalve niet dient te zorgen voor de harmonisering van het tijdstip waarop de nationale verjaringstermijnen ingaan, moet er wel in worden gewaarborgd dat dergelijke termijnen niet verstrijken vóór het einde van de periode gedurende welke de leverancier aansprakelijk is voor een gebrek aan conformiteit."

Genoegdoening in geval van verzuim te leveren

1. Wanneer de leverancier heeft verzuimd de digitale inhoud of **digitale dienst** overeenkomstig artikel 5 te leveren, **maant de consument de leverancier aan de digitale inhoud of digitale dienst alsnog te leveren. Indien de leverancier vervolgens verzuimt de digitale inhoud of digitale dienst onverwijld⁵⁴ of binnen een door de partijen uitdrukkelijk overeengekomen extra termijn te leveren**, heeft de consument het recht om de overeenkomst te ontbinden (...).
2. In de volgende gevallen is lid 1 niet van toepassing en heeft de consument het recht de overeenkomst onmiddellijk te ontbinden:
 - a) de consument en de leverancier zijn overeengekomen, of uit de omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst blijkt duidelijk, dat een specifiek tijdstip voor levering essentieel is voor de consument, en de leverancier verzuimt de digitale inhoud of digitale dienst vóór of op dat tijdstip te leveren; of
 - b) de leverancier heeft verklaard, of uit de omstandigheden blijkt duidelijk, dat de leverancier de digitale inhoud of digitale dienst niet zal leveren.

⁵⁴ Voorgesteld wordt in een overweging toe te lichten dat door de aard van de digitale inhoud de uitdrukking "onverwijld" in vele omstandigheden "onmiddellijk" kan betekenen. Zo'n overweging zou als volgt kunnen luiden:

"Wanneer de leverancier heeft verzuimd te leveren en vervolgens door de consument wordt aangemaand om de digitale inhoud of de digitale dienst onverwijld te leveren, dient de leverancier zo snel mogelijk te handelen. Aangezien digitale inhoud of een digitale dienst in digitale vorm wordt geleverd, is er voor de levering in het merendeel van de gevallen geen extra tijd nodig om de digitale inhoud of digitale dienst aan de consument ter beschikking te stellen. Derhalve dient de leverancier in sommige gevallen de digitale inhoud of digitale dienst onmiddellijk te leveren."

Vormen van genoegdoening in geval van gebrek aan conformiteit

- 01. In geval van een gebrek aan conformiteit heeft de consument het recht de digitale inhoud of de digitale dienst in conformiteit met de overeenkomst te laten brengen, een passende prijsvermindering te krijgen, of de overeenkomst te ontbinden volgens de voorwaarden van dit artikel.**
1. De consument heeft het recht de digitale inhoud **of digitale dienst** conform te laten maken (...) ⁵⁵, tenzij zulks onmogelijk is ⁵⁶ **of voor de leverancier onevenredige kosten met zich meebrengt, rekening houdend met de omstandigheden van het geval, waaronder (...):**
- a) de waarde die de digitale inhoud **of digitale dienst** zou hebben wanneer er **geen sprake van een gebrek aan-conformiteit** zou zijn geweest; en
 - b) de ernst van het gebrek aan conformiteit (...).

⁵⁵ De verplichting tot "kosteloos" herstel of "kosteloze" vervanging is verplaatst naar lid 2.

⁵⁶ In een overweging zal worden verduidelijkt dat de "onmogelijkheid" niet alleen betrekking heeft op feitelijke onmogelijkheid, maar ook doelt op situaties waarin de digitale inhoud of digitale dienst niet conform kan worden gemaakt vanwege juridische gronden of belemmeringen.

2. De leverancier maakt de digitale inhoud of **digitale dienst**, binnen een redelijke termijn⁵⁷ na het tijdstip waarop de leverancier door de consument over het gebrek aan conformiteit is geïnformeerd (...), **kosteloos** en zonder ernstige overlast voor de consument conform overeenkomstig lid 1, rekening houdend met de aard van **de digitale inhoud of digitale dienst** en het gebruik ervan dat de consument wenste.⁵⁸
3. De consument heeft recht op een **passende prijsvermindering overeenkomstig** lid 4 wanneer de digitale inhoud **of digitale dienst** wordt geleverd tegen betaling van een prijs, of op **ontbinding van de overeenkomst overeenkomstig** lid 5 (...), **wanneer:**
- a) de vorm van genoegdoening waarbij de digitale inhoud **of digitale dienst** conform wordt gemaakt, **overeenkomstig lid 1** onmogelijk⁵⁹ **of onevenredig** is;
 - b) de leverancier **de digitale inhoud of digitale dienst** niet **conform heeft gemaakt** overeenkomstig lid 2;

⁵⁷ In een overweging kan worden verduidelijkt dat niets de consument en de leverancier belet onderling een termijn overeen te komen waarbinnen de leverancier de digitale inhoud of digitale dienst conform maakt.

⁵⁸ In een overweging (en niet in artikel 3, lid 9) moet worden verduidelijkt dat de lidstaten de mogelijkheid hebben te bepalen dat de consument het recht heeft de betaling op te schorten, zolang de leverancier de digitale inhoud of digitale diensten niet conform heeft gemaakt. In de overwegingen moet ook worden verduidelijkt dat het de lidstaten vrij staat te bepalen of de leverancier bij de ontbinding van de overeenkomst het recht heeft enige aan de consument verschuldigde terugbetaling in te houden totdat deze voldoet aan zijn verplichting tot teruggave van de materiële drager aan de leverancier. In overweging 10 kan de volgende tekst worden toegevoegd:

"Het moet de lidstaten tevens vrij staan de rechten van de partijen te regelen om de nakoming van de op hen rustende verplichtingen of een deel ervan op te schorten totdat de andere partij haar verplichtingen vervult. Zo moet het de lidstaten vrij staan te bepalen dat de consument, bij gebrek aan conformiteit, het recht heeft de betaling van de prijs of een deel ervan op te schorten, totdat de leverancier de digitale inhoud of digitale dienst in conformiteit met de overeenkomst heeft gebracht, of dat de leverancier het recht heeft op enige aan de consument verschuldigde terugbetaling bij de ontbinding van de overeenkomst in te houden, totdat de consument voldoet aan zijn verplichting uit hoofde van artikel 13 ter, lid 2, om de materiële drager terug te geven aan de leverancier."

⁵⁹ Zie voetnoot 56 voor het begrip "onmogelijkheid" in de zin van artikel 12, lid 1.

b bis)er een gebrek aan conformiteit blijkt te zijn ondanks de poging van de leverancier om de digitale inhoud of digitale dienst conform te maken;

c) het gebrek aan conformiteit zo ernstig is dat een onmiddellijke prijsvermindering of de ontbinding van de overeenkomst gerechtvaardigd is;⁶⁰

d) de leverancier heeft verklaard, of uit de (...) omstandigheden blijkt duidelijk dat hij de digitale inhoud of digitale dienst niet binnen een redelijke termijn of zonder ernstige overlast voor de consument conform kan maken.

4.⁶¹ De prijsvermindering staat in verhouding tot de waardevermindering van de digitale inhoud **of digitale dienst** die aan de consument is **geleverd**, ten opzichte van de waarde **die de digitale inhoud of digitale dienst zou hebben wanneer deze conform was geweest.**

Wanneer **de overeenkomst bepaalt dat de digitale inhoud of de digitale dienst gedurende een bepaalde termijn** tegen betaling van een prijs **wordt geleverd (...), is de prijsvermindering van toepassing op** dat deel van de termijn **waarin de digitale inhoud of digitale dienst niet conform is geweest.**

⁶⁰ In de overwegingen zouden de volgende verduidelijkingen en voorbeelden kunnen worden opgenomen:

"In bepaalde situaties is het gerechtvaardigd dat de consument onmiddellijk recht heeft op prijsvermindering of op ontbinding van de overeenkomst, bijvoorbeeld wanneer van de consument niet kan worden verwacht dat hij vertrouwen behoudt in het vermogen van de leverancier om de digitale inhoud of digitale dienst conform te maken, gezien de ernst van het gebrek aan conformiteit, een eerder verzuim van de leverancier de digitale inhoud of digitale dienst met succes conform te maken, of wanneer duidelijk blijkt dat de leverancier de digitale inhoud of digitale dienst niet conformiteit zal maken. Zo zou de consument het recht moeten hebben direct om de ontbinding van de overeenkomst of de prijsvermindering te verzoeken wanneer hij antivirussoftware ontvangt die besmet is met virussen; dit is een voorbeeld van een dergelijk ernstig gebrek aan conformiteit."

⁶¹ Een toelichting van de volgende strekking zou kunnen worden opgenomen in de overwegingen ter verduidelijking van artikel 12, lid 4:

"In een situatie waarin de consument recht heeft op een vermindering van de prijs die wordt betaald voor de digitale inhoud of digitale dienst die gedurende een bepaalde periode wordt geleverd, dient bij de berekening van de prijsvermindering rekening te worden gehouden met de waardevermindering als gevolg van zowel het gebrek aan conformiteit als de tijd gedurende welke de consument niet kon profiteren van een conforme digitale inhoud of digitale dienst."

5. **Wanneer de digitale inhoud of digitale dienst is geleverd tegen betaling van een prijs, heeft de consument alleen het recht om de overeenkomst te ontbinden als het gebrek aan conformiteit niet gering is.** Het is aan de leverancier om aan te tonen dat het gebrek aan conformiteit **gering** is.

Artikel 13

Uitoefening van het recht op ontbinding

De consument oefent het recht op ontbinding van de overeenkomst uit door (...) middel **van een verklaring aan de leverancier waarin hij verklaart de overeenkomst te ontbinden.**⁶²

(...)

⁶² De bewoordingen van de eerste alinea zijn gebaseerd op de formulering van artikel 11, lid 1, punt b), van de RCR.

Artikel 13 bis

Verplichtingen van de leverancier bij ontbinding

1. (...) **Bij ontbinding van de overeenkomst betaalt de leverancier de consument alle uit hoofde van de overeenkomst betaalde bedragen terug.**

⁶³**In gevallen, evenwel, waarin de overeenkomst voorziet in de levering van de digitale inhoud of digitale dienst gedurende een bepaalde periode, en de digitale inhoud of digitale dienst gedurende een bepaalde periode vóór de ontbinding van de overeenkomst conform is geweest, betaalt de leverancier aan de consument slechts het evenredige deel van de betaalde prijs terug dat overeenkomt met de periode gedurende welke de digitale inhoud of digitale dienst niet conform was, en elk deel van de prijs dat vooraf door de consument is betaald voor de resterende periode van de overeenkomst, indien deze niet zou zijn ontbonden.**

2. **Met betrekking tot de persoonsgegevens van de consument voldoet de leverancier aan de verplichtingen uit hoofde van Verordening (EU) 2016/679 (...).**

⁶³ Artikel 13 bis, lid 1, tweede alinea, regelt de kwestie van gedeeltelijke terugbetaling in geval van ontbinding van de overeenkomst. Daarin wordt niet alleen verwezen naar "continue levering", maar naar alle gevallen waarin de digitale inhoud gedurende een bepaalde periode wordt geleverd, en daarom moet de consument slechts gedeeltelijk worden vergoed indien de digitale inhoud of dienst slechts gedurende bepaalde delen van die periode niet conform was.

3. Voorts stelt de leverancier **digitale inhoud (...)** aan de consument beschikbaar⁶⁴ die deze zelf heeft geüpload of gecreëerd met behulp van de door de leverancier geleverde digitale inhoud of digitale dienst, voor zover die inhoud geen persoonsgegevens bevat.

De leverancier is niet verplicht deze digitale inhoud die de consument bij het gebruik van de digitale inhoud of digitale dienst heeft gecreëerd, beschikbaar te stellen, voor zover die alleen nut heeft in het kader van het gebruik van de door de leverancier geleverde digitale inhoud of digitale dienst, of voor zover die uitsluitend betrekking heeft op de activiteit van de consument bij het gebruik van de door de leverancier geleverde digitale inhoud of digitale dienst, of voor zover die door de leverancier zijn samengevoegd met andere gegevens en niet zonder onevenredig veel moeite kunnen worden uitgesplitst.

De consument heeft het recht die digitale inhoud kosteloos, binnen een redelijke termijn, en in een gangbaar, **machineleesbaar** gegevensformat op te vragen, zonder **belemmeringen** van de kant van de leverancier.

De leverancier onthoudt zich eveneens van het gebruik van de digitale inhoud die op grond van dit artikel aan de consument beschikbaar moet worden gesteld, tenzij de specifieke inhoud door meer dan één consument is gegenereerd en andere consumenten er gebruik van kunnen maken.

4. (...) De leverancier kan elk verder gebruik van de digitale inhoud **of digitale dienst** door de consument beletten, met name door de digitale inhoud **of digitale dienst niet langer** toegankelijk te maken voor de consument, of het gebruikersaccount van de consument onbruikbaar te maken, onverminderd lid 3.

⁶⁴ Mogelijke manieren om de gegevens beschikbaar te stellen aan de consument, zoals het opzetten van een interface voor de uitwisseling van gegevens, kunnen in de overwegingen worden vermeld ter illustratie.

Artikel 13 ter
Verplichtingen van de consument bij ontbinding

1. **Na de ontbinding van de overeenkomst** onthoudt de consument zich van het gebruik van **de digitale inhoud of de digitale dienst, en van de terbeschikkingstelling daarvan aan derden** (...).
2. **Wanneer** de digitale inhoud geleverd is op een **materiële** drager, brengt de consument deze na ontvangst van het verzoek van de leverancier zonder onnodige vertraging en op diens kosten terug. **Indien de leverancier besluit te verzoeken om teruggave van de materiële drager, moet dat verzoek worden ingediend binnen 14 dagen te rekenen vanaf de dag waarop de leverancier op de hoogte wordt gesteld van de beslissing van de consument om de overeenkomst te ontbinden.**

De consument hoeft niet te betalen voor het gebruik van de digitale inhoud **of de digitale dienst in** de periode voorafgaand aan de ontbinding van de overeenkomst **tijdens welke de digitale inhoud of de digitale dienst niet conform was.**

*Artikel 13 quater*⁶⁵
Termijnen en terugbetaling door de leverancier

1. Alle terugbetalingen die door de leverancier aan de consument moeten worden gedaan op grond van artikel 12, lid 4, of artikel 13 bis, lid 1, als gevolg van een prijsvermindering of ontbinding van de overeenkomst, worden onverwijld verricht, en in ieder geval **binnen 14 dagen na de dag waarop de leverancier op de hoogte wordt gesteld van de beslissing van de consument om een beroep te doen op zijn recht op prijsvermindering dan wel zijn recht om de overeenkomst te ontbinden.**

⁶⁵ Het nieuwe artikel 13quater bundelt de bepalingen inzake termijnen en mogelijkheden van terugbetaling door de leverancier, die vroeger waren opgenomen in artikel 12, lid 4, en artikel 13 bis, lid 1.

2. **De leverancier gebruikt voor de terugbetaling hetzelfde betaalmiddel als waarmee de consument voor de digitale inhoud of digitale dienst heeft betaald, tenzij de consument uitdrukkelijk met het gebruik van een ander betaalmiddel instemt en op voorwaarde dat de consument als gevolg van deze terugbetaling geen extra kosten hoeft te maken.**
3. **De leverancier mag de consument generlei vergoeding in rekening brengen in verband met die terugbetaling.**

Artikel 14

(...)⁶⁶

⁶⁶ Overeenkomstig de punten 15 en 16 van de "politieke richtsnoeren" van juni 2016 (doc. 9768/16), is artikel 14 geschrapt.

Voorgesteld wordt in de overwegingen te verduidelijken dat schadevergoeding wordt geregeld door het nationaal recht. Een dergelijke verduidelijking zou als volgt kunnen luiden:

"De richtlijn bevat geen regels inzake het recht op schadevergoeding van de consument wegens een gebrek aan conformiteit van de digitale inhoud of de faciliteit met de overeenkomst of wegens verzuim de digitale inhoud te leveren. De richtlijn moet bijgevolg de mogelijkheid van de lidstaten om krachtens hun nationaal recht regels vast te stellen of te handhaven met betrekking tot het recht op schadevergoeding, onverlet laten."

Wijzigingen van de digitale inhoud of digitale dienst⁶⁷

1. Wanneer de overeenkomst **bepaalt** dat de digitale inhoud of digitale dienst **gedurende een bepaalde termijn (...) beschikbaar wordt gesteld aan de consument, mag de leverancier de aan de consument (...) geleverde digitale inhoud of digitale dienst wijzigen (...), indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:**

⁶⁷ Op basis van overweging 45 van het voorstel van de Commissie zou in de overwegingen een uitleg van de volgende strekking kunnen worden gegeven:

“Deze richtlijn zou ook moeten slaan op wijzigingen zoals door leveranciers verrichte updates en upgrades van de digitale inhoud of digitale dienst die gedurende een bepaalde termijn beschikbaar is voor de consument in het kader van een bestaande overeenkomst. Gezien het snel evoluerende karakter van digitale inhoud en digitale diensten, kunnen dergelijke updates, upgrades of soortgelijke wijzigingen nodig zijn en zijn deze vaak in het voordeel van de consument. Sommige van die wijzigingen kunnen in de overeenkomst als updates worden vastgelegd en deel uitmaken van de contractuele verplichting. Het is mogelijk dat andere wijzigingen moeten voldoen aan de objectieve conformiteitsvereisten voor de digitale inhoud of digitale dienst, als vervat in deze richtlijn. Met andere wijzigingen die op het moment van de sluiting van de overeenkomst te voorzien zijn, zou de consument echter uitdrukkelijk moeten instemmen bij de sluiting van de overeenkomst.

***Naast deze wijzigingen voor het behoud van conformiteit moet de leverancier onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid hebben kenmerken van de digitale inhoud of digitale diensten te wijzigen op voorwaarde dat in de overeenkomst een gegronde reden voor een dergelijke wijziging is opgenomen.** Gegronde redenen kunnen betrekking hebben op gevallen waarin de wijziging noodzakelijk is om de digitale inhoud aan een nieuwe technische omgeving of een groter aantal gebruikers aan te passen, of om andere belangrijke operationele redenen.*

*Met het oog op het evenwicht tussen consumenten- en ondernemersbelangen zou die mogelijkheid voor de leverancier gekoppeld moeten zijn aan het recht van de consument om de overeenkomst te ontbinden indien de betrokken wijzigingen meer dan slechts geringe negatieve gevolgen hebben voor het gebruik van of de toegang tot de digitale inhoud of digitale dienst. In welke mate wijzigingen het gebruik van of de toegang tot de digitale inhoud of digitale dienst door de consument negatief beïnvloeden, moet objectief worden beoordeeld, rekening houdend met het karakter en het doel van de digitale inhoud of digitale dienst en de kwaliteit, functionaliteit, interoperabiliteit en andere belangrijke kenmerken die gebruikelijk zijn bij digitale inhoud of een digitale dienst van hetzelfde type. **De voorschriften betreffende dergelijke updates, upgrades of soortgelijke wijzigingen dienen echter geen betrekking te hebben op situaties waarin, bijvoorbeeld ten gevolge van het verspreiden van een nieuwe versie van de digitale inhoud of digitale dienst, de partijen een nieuwe overeenkomst sluiten voor de levering van de digitale inhoud of digitale dienst.**”*

- a) de overeenkomst staat een dergelijke wijziging toe en vermeldt er een **gegronde reden voor**, en
- b) **de wijziging gebeurt zonder extra kosten voor de consument, en**
- c) de consument wordt **op een duidelijke en begrijpelijke manier** over de wijziging **geïnformeerd, op voorwaarde dat de consument in de in lid 2 bedoelde gevallen** vooraf, binnen een redelijke termijn, **op een duurzame gegevensdrager wordt geïnformeerd over de kenmerken en het tijdstip van de wijziging, en van zijn recht de overeenkomst te ontbinden overeenkomstig de leden 2 en 3 of, indien van toepassing, over de mogelijkheid de digitale inhoud of digitale dienst zonder wijziging te behouden overeenkomstig lid 5.**

(...)

- 2. **De consument heeft het recht de overeenkomst te ontbinden (...) indien de wijziging negatieve gevolgen heeft voor de toegang tot of het gebruik van de digitale inhoud of digitale dienst door de consument, tenzij die negatieve gevolgen slechts gering zijn.**⁶⁸
- 3. **De consument heeft het recht zonder bijkomende kosten de overeenkomst te ontbinden overeenkomstig lid 2, binnen een termijn van ten minste 30 dagen vanaf de dag waarop hij overeenkomstig lid 1, punt c), op de hoogte is gebracht. Het recht om de overeenkomst te ontbinden eindigt ten vroegste 14 dagen na de datum van toepassing van de wijziging. (...)**

⁶⁸ Nadere uitleg over het verband tussen artikel 15 en artikel 12 kan worden gegeven in een overweging van de volgende strekking:

“Wanneer een dergelijke wijziging negatieve gevolgen heeft voor de toegang tot of het gebruik van de digitale inhoud of digitale dienst door de consument, moet de consument ten gevolge van die wijziging het recht hebben de overeenkomst kosteloos te ontbinden. Als aan de voorwaarden van artikel 15, lid 1, niet is voldaan, blijft het recht van de consument om de digitale inhoud of digitale dienst in conformiteit met de overeenkomst te laten brengen, een prijsvermindering te krijgen of de overeenkomst te ontbinden, zoals bepaald in artikel 12, onaangetast. Evenzo moet, indien zich na een wijziging een gebrek aan conformiteit van de digitale inhoud of digitale dienst voordoet dat niet door de wijziging is veroorzaakt, de consument het recht blijven behouden een beroep te doen op vormen van genoegdoening voor het gebrek aan conformiteit wat betreft deze digitale inhoud of digitale dienst zoals bepaald in artikel 12.”

4. **Indien de consument de overeenkomst ontbindt overeenkomstig de leden 2 en 3(...), betaalt de leverancier de consument slechts het evenredige deel van de betaalde prijs terug dat overeenkomst met de periode na de wijziging van de digitale inhoud of digitale dienst.**
5. **Leden 2 tot en met 4 zijn niet van toepassing indien de leverancier de consument de mogelijkheid heeft geboden om zonder bijkomende kosten de digitale inhoud of digitale dienst zonder de wijziging te behouden en de consument dit heeft aanvaard, en de digitale inhoud of digitale dienst conform blijft.**

Artikel 16

Recht van ontbinding van langetermijnovereenkomsten voor de levering van digitale inhoud of een digitale dienst

1. Indien de overeenkomst betrekking heeft op levering van digitale inhoud **of een digitale dienst voor een vaste termijn**⁶⁹ die **meer dan 12 maanden** bedraagt (...), heeft de consument het recht de overeenkomst op elk moment na het verstrijken van 12 maanden kosteloos te ontbinden.⁷⁰

⁶⁹ In de overwegingen zal worden verduidelijkt dat artikel 16 alleen van toepassing is op overeenkomsten voor bepaalde tijd met een looptijd van meer dan 12 maanden en geen afbreuk doet aan de nationale voorschriften betreffende de beëindiging van overeenkomsten voor onbepaalde tijd. Voorts zal in de overwegingen worden verduidelijkt dat het de lidstaten vrij staat te bepalen onder welke voorwaarden een overeenkomst voor bepaalde tijd stilzwijgend kan worden verlengd en onder welke voorwaarden die stilzwijgende verlengingen als een voortzetting van de oorspronkelijke looptijd van de overeenkomst kunnen worden beschouwd.

⁷⁰ In de overwegingen zou kunnen worden verduidelijkt dat deze richtlijn geen invloed heeft op het recht van de consument een overeenkomst met betrekking tot digitale inhoud of een digitale dienst te beëindigen tijdens een procedure van schuldaanpassing zoals voorzien in het nationale recht.

2. De consument oefent het recht van ontbinding van de overeenkomst uit **overeenkomstig artikel 13. De consument geeft kennis van de ontbinding niet minder dan 30 dagen vóór de ontbinding van de overeenkomst van kracht wordt.**
- 3.⁷¹ Indien de consument de overeenkomst ontbindt overeenkomstig dit artikel, zijn **artikel 13 bis, artikel 13 ter en artikel 13 quater van overeenkomstige toepassing. (...)**
4. Wanneer de digitale inhoud **of digitale dienst** wordt geleverd tegen betaling van een prijs, blijft de consument aansprakelijk voor de betaling van het deel van de prijs voor de geleverde digitale inhoud **of digitale dienst** dat overeenkomt met de termijn vóór de ontbinding van de overeenkomst van kracht wordt. **De leverancier betaalt de consument slechts het gedeelte van de betaalde prijs terug dat overeenkomt met de periode na de ontbinding van de overeenkomst.**

Artikel 17

Verhaalrecht

Wanneer de leverancier jegens de consument aansprakelijk is vanwege een verzuim de digitale inhoud **of digitale dienst** te leveren of wegens een gebrek aan conformiteit met de overeenkomst voortvloeiende uit een handeling of verzuim van een persoon in een **vorige** schakel van de keten van transacties, kan de leverancier verhaal nemen op de aansprakelijke persoon of personen in de keten van transacties. De persoon op wie de leverancier verhaal kan nemen alsmede de relevante rechtsvorderingen en de wijze van procederen worden bepaald door het nationale recht.

⁷¹ De volgorde van de leden 3 en 4 is omgewisseld.

Artikel 18

Handhaving

1. De lidstaten zorgen ervoor dat passende en doeltreffende middelen beschikbaar zijn om de naleving van deze richtlijn te waarborgen.
2. De in lid 1 bedoelde middelen omvatten bepalingen volgens welke een of meer van de volgende, naar nationaal recht bepaalde instanties, zich overeenkomstig het nationale recht tot de bevoegde rechterlijke of administratieve instanties kunnen wenden om de nationale bepalingen ter omzetting van deze richtlijn te doen toepassen:
 - (a) overheidsinstanties of de vertegenwoordigers ervan;
 - (b) consumentenorganisaties die een rechtmatig belang hebben bij de bescherming van de consument;
 - (c) beroepsorganisaties die een rechtmatig belang hebben bij een optreden in rechte.

Artikel 19

Verplicht karakter

1. Tenzij in deze richtlijn anders is bepaald, zijn contractuele bepalingen die, ten nadele van de consument, de toepassing uitsluiten van de nationale bepalingen tot omzetting van deze richtlijn of van deze bepalingen afwijken of de gevolgen ervan wijzigen voordat het **verzuim te leveren of** het gebrek aan conformiteit met de overeenkomst door de consument ter kennis van de leverancier is gebracht **of voordat de wijziging van de digitale inhoud of dienst overeenkomstig artikel 15 door de leverancier ter kennis van de consument is gebracht**, niet bindend voor de consument.
2. **Deze richtlijn belet leveranciers niet om aan consumenten contractuele regelingen aan te bieden die verder gaan dan de door deze richtlijn geboden bescherming.**⁷²

⁷² Het nieuwe lid 2 neemt het bepaalde van artikel 3, lid 6, van de RCR over (daar is deze verduidelijking opgenomen in het artikel betreffende het toepassingsgebied).

Wijzigingen van Richtlijn 1999/44/EG, Verordening (EG) nr. 2006/2004, Richtlijn 2009/22/EG

1. In artikel 1, lid 2, van Richtlijn 1999/44/EG wordt punt b) vervangen door:

"b) consumptiegoederen: alle roerende lichamelijke zaken, behalve:

- goederen die executoriaal of anderszins gerechtelijk worden verkocht;*
- water en gas die niet marktklaar zijn gemaakt in een bepaald volume of in een bepaalde hoeveelheid;*
- elektriciteit;*
- een **materiële** drager met digitale inhoud wanneer deze uitsluitend gebruikt is als drager voor de levering van de digitale inhoud aan de consument als bedoeld in Richtlijn (EU) N/XXX⁷³."*

2. In de bijlage bij Verordening (EG) nr. 2006/2004 wordt het volgende punt toegevoegd:

*"21. Richtlijn (EU) N/XXX van het Europees Parlement en de Raad van XX/XX/201X betreffende **bepaalde aspecten van** overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud (PB ...)*

3. In bijlage I bij Richtlijn 2009/22/EG wordt het volgende punt toegevoegd:

*"16. Richtlijn (EU) N/XXX van het Europees Parlement en de Raad van XX/XX/201X betreffende **bepaalde aspecten van** overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud (PB ...)*

⁷³ Richtlijn (EU) N/XXX van het Europees Parlement en de Raad van ... betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud (PB ...)

Artikel 21

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk *[twee jaar na de datum van inwerkingtreding (de eerste dag van de maand)]* aan deze richtlijn te voldoen.
- 1 bis. Zij passen deze maatregelen toe vanaf *[6 maanden na de datum van omzetting overeenkomstig lid 1]*.**
2. Wanneer de lidstaten de bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.
3. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van nationaal recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 22

Evaluatie

De Commissie evalueert uiterlijk *[vijf jaar na de datum van inwerkingtreding]* de toepassing van deze richtlijn en brengt daarover verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad. In het verslag wordt onder meer de noodzaak onderzocht van de harmonisatie van de regels die van toepassing zijn op overeenkomsten voor de levering van niet onder deze richtlijn vallende digitale inhoud **of digitale diensten (...), met inbegrip van de mogelijke toepassing van de richtlijn op ingebedde digitale inhoud.**

Artikel 23

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 24

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,
